

ΘΕΜΑ 23^ο
(ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, Προς Δημόνικον, 43-44)

Μᾶλλον εὐλαβοῦ ψόγον ἢ κίνδυνον· δεῖ γὰρ εἶναι φοβερὰν τοῖς μὲν φαύλοις τὴν τοῦ βίου τελευτήν, τοῖς δὲ σπουδαίοις τὴν ἐν τῷ ζῆν ἀδοξίαν. Μάλιστα μὲν πειρῶ ζῆν κατὰ τὴν ἀσφάλειαν· ἐὰν δὲ ποτέ σοι συμβῆ κινδυνεύειν, ζήτηι τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτηρίαν μετὰ καλῆς δόξης, ἀλλὰ μὴ μετ' αἰσχρᾶς φήμης· τὸ μὲν γὰρ τελευτήσαι

5 πάντων ἢ πεπρωμένη κατέκρινεν, τὸ δὲ καλῶς ἀποθανεῖν ἴδιον τοῖς σπουδαίοις ἀπένειμεν. Καὶ μὴ θαυμάσης, εἰ πολλὰ τῶν εἰρημένων οὐ πρέπει σοι πρὸς τὴν νῦν παροῦσαν ἡλικίαν· οὐδὲ γὰρ ἐμὲ τοῦτο διέλαθεν· ἀλλὰ προειλόμην διὰ τῆς αὐτῆς πραγματείας ἅμα τοῦ τε παρόντος βίου συμβουλίαν ἐξενεγκεῖν καὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου παράγγελμα καταλιπεῖν. Τὴν μὲν γὰρ τούτων χρεῖαν ῥαδίως εἰδήσεις, τὸν δὲ μετ' εὐ-

10 νοίας συμβουλευόντα χαλεπῶς εὐρήσεις. Ὅπως οὖν μὴ παρ' ἑτέρου τὰ λοιπὰ ζητήης, ἀλλ' ἐντεῦθεν ὥσπερ ἐκ ταμείου προφέρης, ῥῆθην δεῖν μηδὲν παραλιπεῖν ὧν ἔχω σοι συμβουλεύειν.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1 **ψόγον ἢ κίνδυνον:** αντικείμενα και τα δυο στο ρ. 'εὐλαβοῦ'. Η πρώτη αιτιατική είναι ο α' και η δεύτερη ο β' ὀρος συγκρίσεως από το επίρρ. 'μᾶλλον', 'πιο πολύ να φυλάγεται από τις συκοφαντίες παρά από τους πολεμικούς κινδύνους'. **εἶναι:** υποκ. στο απρόσωπο 'δεῖ'. **φοβερὰν:** κατηγορούμενο. **τοῖς μὲν φαύλοις:** δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου ή της αναφοράς με το απρόσωπο ρ., 'για τους ανόητους ανθρώπους'. **τὴν...τελευτήν:** υποκείμενο στο απαρέμφατο 'εἶναι'. **τοῦ βίου:** γενική υποκειμενική, αλλά και σε θέση επιθ. προσδ. αφού η γενική βρίσκεται ανάμεσα σε ἄρθρο και ὄνομα.
- 2 **τοῖς δὲ σπουδαίοις:** ὅ,τι η δοτική 'τοῖς φαύλοις'. **τὴν ἀδοξίαν:** υποκ. επίσης στο 'εἶναι'. **πειρῶ:** β' ενικό προστακτικής ενεστώτα του 'πειράομαι'. **ζῆν:** αντικ. στο ρ.
- 3 **κατὰ τὴν ἀσφάλειαν:** 'σύμφωνα με την ασφάλεια', εμπρ. της συμφωνίας. **ἐὰν δὲ...συμβῆ:** υποθ. πρόταση με υποτακτική. Η ενδιαμέση δοτική είναι προσωπική ηθική της συμμετοχής. **κινδυνεύειν:** υποκ. στο απρόσωπο ρ. 'συμβῆ'. **ζήτηι:** κύρια πρόταση ως απόδοση της προηγούμενης υπόθεσης. Ο υποθ. λόγος είναι ευθύς και δηλώνει την ἀόριστη επανάληψη στο παρόν & μέλλον.
- 4 **μετὰ καλῆς δόξης:** 'με τιμητικό ἔπαινο', ο εμπρόθ. δηλώνει κυριολεκτικά την συνοδεία και μεταφορικά τον τρόπο. **μὴ μετ' αἰσχρᾶς φήμης:** 'ὄχι ὁμως με μία ντροπιαστική υστεροφημία', ἴδιο εμπρόθετος με τον προηγούμενο. **τὸ...τελευτήσαι:** 'το να πεθάνει κάποιος', αιτιατική πτώση ἑναρθρου παρεμφάτου ως αντικείμενο στο ρ.

- 5 **πάντων:** με διπλή συντακτική θέση, είναι κατηγορηματικός προσδιορισμός, αλλά και αντικείμενο σε γενική πτώση στο ρ. 'κατέκρινεν > κατακρίνω τινός τι = καταλογίζω σε κάποιον κάτι'. **τὸ δὲ καλῶς ἀποθανεῖν:** 'το να πεθάνει κάποιος ἐνδοξα', επίσης έναρθρο απαρέμφατο σε αιτιατική πτώση ως αντικείμενο στο ρ. 'ἀπένειμεν' με υποκ. του ρ. το ενν. 'ἡ πεπρωμένη'. **ἴδιον:** επιρρ. κατηγορούμενο του τρόπου, 'σαν ένα προσωπικό χαρακτηριστικό'. **τοῖς σπουδαίοις:** αντικείμενο στο ρ., 'στους σημαντικούς ανθρώπους'.
- 6 **μὴ θαυμάσης:** υποτακτική αορίστου ως 'αποτρεπτική'. **εἰ...οὐ πρέπει σοι:** 'δεν ταιριάζουν σε σένα', υποθετική πρόταση που λόγω της εξαρτήσεώς της από το ρ. 'θαυμάζω' που είναι ψυχικού πάθους, μετατρέπεται σε αιτιολογική.
- 7 **οὐδὲ γὰρ ἐμὲ τοῦτο διέλαθεν:** 'δεν μου διέφυγε αυτό'. Η προσωπική αντωνυμία είναι αντικ. στο ρ., και η δεικτική είναι το υποκείμενο. **προειλόμην:** 'επέλεξα από πριν'. **διὰ τῆς αὐτῆς πραγματείας:** 'μέσα από την ίδια παρουσίαση', εμπρόθ. προσδ. του μέσου.
- 8 **τοῦ τε παρόντος βίου:** το έναρθρο ουσιαστικό σε γενική πτώση είναι γενική αντικειμενική στο 'συμβουλίαν', και η ενδιάμεση ἀναρθρη μτχ. είναι επιθ. προσδ. **συμβουλίαν:** αντικ. στο ρ. **ἐξενεγκεῖν:** αντικείμενο στο ρ. 'προειλόμην'. **τοῦ μέλλοντος χρόνου:** η έναρθρη γενική του ουσιαστικού είναι γενική αντικειμενική στο 'παράγγελμα', και η ενδιάμεση ἀναρθρη μτχ. είναι επιθ. προσδ.
- 9 **παράγγελμα:** αντικείμενο στο ρ. **καταλιπεῖν:** αντικείμενο στο ρ. 'προειλόμην'. **Τὴν...χρείαν:** αντικείμενο στο ρ. 'εἰδήσεις'. **τούτων:** γενική υποκειμενική στο 'χρείαν'. **τὸν δὲ...συμβουλευόντα:** αντικ. στο ρ. 'εὔρησεις'.
- 10 **Ὅπως οὖν μὴ...ζητῆς:** τελική επιρρ. πρόταση με υποτακτική. **παρ' ἑτέρου:** 'από κάποιον άλλον'.
- 11 **ἀλλ' ἐντεῦθεν...προφέρης:** 'ἀλλά για να αντλήσεις από εδώ', δηλ. από αυτήν την 'πραγματεία'. Επίσης τελική επιρρ. πρόταση στην οποία ενν. πάλι ο σύνδεσμος 'ὅπως'. **ὥσπερ ἐκ ταμείου:** 'σαν από ένα θησαυροφυλάκιο'. Ελλιπής αναφορική παραβολική πρόταση με ενν. ρ. 'ὥσπερ ἄν προέφερες ἐκ ταμείου = σαν να αντλούσες από ένα θησαυροφυλάκιο'. **δεῖν:** αντικ. στο ρ. **μηδὲν παραλιπεῖν:** η αντωνυμία είναι σύστοιχο αντικ. στο απαρέμφατο, και το 'παραλιπεῖν' είναι υποκ. στο απρόσωπο 'δεῖν'. **ὧν ἔχω:** αναφορική επιθετική πρόταση η οποία ολόκληρη λειτουργεί ως γενική διαιρετική στο 'μηδὲν'. **ὧν:** έχουμε ἔλξη του αναφορικού στην αντωνυμία 'ὧν', διότι ενώ χρειαζόμαστε μία αιτιατική πτώση ως αντικείμενο στο απαρέμφατο 'συμβουλεύειν', στην θέση της βρίσκεται μία γενική. Η αποκατάσταση της ἔλξης είναι η εξής: 'μηδὲν <τούτων ἅ> ἔχω σοι συμβουλεύειν = κανένα πράγμα από αυτά τα οποία μπορώ εγώ να συμβουλεύω σε σένα'. **σοι:** δοτική προσωπική. **συμβουλεύειν:** αντικ. στο 'ἔχω'. Το ρ. 'ἔχω+απαρ.' σημαίνει 'μπορώ να...'.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Πιο πολύ να φυλάγεσαι από τις συκοφαντίες παρά από τους κινδύνους της μάχης. Διότι πρέπει να είναι τρομαχτική στην αντίληψη των αφελών ανθρώπων η απώλεια της ζωής, ενώ στην αντίληψη των σημαντικών ανθρώπων η απουσία τιμής στην διάρκεια του βίου. Κυρίως όμως να προσπαθείς να ζεις σύμφωνα με ασφάλεια, και αν κάποτε σου συμβεί να αντιμετωπίσεις πολεμικές περιπέτειες, να επιδιώκεις την σωτηρία από τον πόλεμο με τιμητικό έπαινο, αλλά όχι με ντροπιαστική υστεροφημία. Διότι το να πεθάνει κάποιος η μοίρα το όρισε σε όλους, ενώ το να πεθάνει ένδοξα το απέδωσε ως ιδιαίτερο γνώρισμα στους σημαντικούς ανθρώπους. Και μην απορείς που πολλά πράγματα από αυτά που έχουν λεχθεί δεν ταιριάζουν σε σένα σε σχέση με την ηλικία που τώρα έχεις. Διότι ούτε κι αυτό μου διέφυγε εμένα, αλλά επέλεξα από πριν μέσα από την ίδια παρουσίαση συγχρόνως και για την παρούσα ζωή να εξαγάγω συμβουλές, αλλά και για τον μελλοντικό χρόνο να αφήσω πίσω κάποιο δίδαγμα. Έτσι λοιπόν την ανάγκη για αυτά εδώ εύκολα θα καταλάβεις, ενώ αυτόν ο οποίος δίνει συμβουλές με καλή διάθεση δύσκολα θα ανακαλύψεις. Για να μη ζητάς λοιπόν τα υπόλοιπα από κάποιον άλλον, αλλά για να τα αντλήσεις σαν από ένα θησαυροφυλάκιο, σκέφτηκα ότι πρέπει να μη παραλείψω τίποτε από αυτά τα οποία μπορώ να σε συμβουλευτώ.